

BØRNSHVERDAG

NR. 7 • OKTOBER • 2017

Børns drivkraft

Efterårskonference
for hele DLO.

side 6, 10 og 11

Mindre skældud

Hvert fjerde barn
oplever skældud
i børnehaven.

side 20

DLO går til kamp mod det kommunale opgavetyveri

I den offentlige debat er der kommet fornyet fokus på det, man kalder "kommunalt opgavetyveri". Begrebet er fundet på af Dansk Industri, som mener, at kommunerne nogle steder har "stjålet" private virksomheders opgaver. Regeringen kom i starten af september med udspillet Fair og Lige Konkurrence om klarere spilleregler for kommunernes erhvervsvirksomhed.

Men problemstillingen gælder ikke kun for erhvervsvirksomheder. Også på dagtilbudsområdet ser vi problemer med uklare grænser for, hvor langt kommunen må gå. DLO greb derfor straks muligheden for at sætte fokus på de områder, hvor vi oplever, at de kommunale forvaltninger rundt omkring i landet går for langt over for de selvejende og private daginstitutioner. DLO skrev derfor i midten af september et brev til innovationsminister Sophie Løhde, økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll og børne- og social-

minister Mai Mercado om de problemer, som private og selvejende aktører på dagtilbudsområdet oplever.

I brevet peger DLO på, at nogle kommunale forvaltninger driver unfair konkurrence ved at erklære, at de selv kan varetage administrationen billigere end institutionen kan, og på den baggrund nedsætter administrationsgebyret. Vi ser eksempler på, at kommunen truer med at opsig driftsoverenskomsten og dermed i realiteten tvangskommunaliserer selvejende institutioner. Andre eksempler er manglende samarbejde om fx førskolebørnene. For slet ikke at tale om alle de gange, det kommunale tilsyn stiller mange og meget detaljerede krav til selvejende og private institutioner, som om de var kommunale.

En omfattende kommunal styring og ensretning af dagtilbudsområdet strider mod hensigten med indførelsen i 2005 af,

at private leverandører kan drive dagtilbud – en ændring, der netop skulle give mulighed for forskelligartede dagtilbud. Det strider også mod Regeringens seneste politiske aftale på dagtilbudsområdet, "Stærke Dagtilbud", som netop sigter mod øget fleksibilitet. Helt generelt indskrænker de omsiggribende kommunale detailkrav råderummet for det private initiativ, for forældrenes indflydelse og for nærdemokratiet.

DLO har derfor bedt ministrene om at skabe klarere regler for opgavefordelingen mellem den kommunale forvaltning og de selvejende og private daginstitutioner. DLO ønsker skarpere grænser for det kommunale tilsyn og ser gerne et uafhængigt klageorgan på daginstitutionsområdet. Det gør DLO, fordi vi vil skabe bedre vilkår for at drive daginstitution, så daginstitutionerne kan skabe bedre vilkår for det enkelte barn.

ORGANISATIONER DER ER MEDLEM AF DLO:

Følgende paraplyorganisationer udgør "organisationsudvalget" i DLO. Tre repræsentanter fra organisationerne er en aktiv del af bestyrelsen.

Deutscher Schul- und Sprachverein für
Nordschleswig
www.dssv.dk

Danske Daginstitutioner;
www.idd.dk

Dansk Friskoleforening
www.friskoler.dk

Foreningen De danske Børneinstitutioner
(i Aabenraa)
Tlf. 73 76 86 90
www.fd-db.dk

Det Københavnske og Nørrebro
Asylselskab
www.asylselskabet.dk

Sammenslutningen af
Rudolf Steiner Børnehaver
www.steinerboernehaver.dk

Foreningen af Kristne Friskoler

www.titibo.dk

Børneringen,
www.borneringen.dk

KFUM Sociale Arbejde i Danmark
www.kfumsoc.dk

Årsplan for DLO' kurser, foredrag, konferencer mm. for 2017

(med forbehold for ændringer)

Find det der virker - fyraftensmøder med Hanne Risager (17.30 - 20.00)

København 16/11 2017 - Børneringen, Høffdingsvej 36, 5 sal (elevator) 2500 Valby

Efterårskonference (9.30-16.00)

København 15/11 2017 - Kulturhuset Islands Brygge
Fredericia 21/11 20 - Messe C

Lederudviklingssamtalen (17.00-20.30)

Kolding 7/11 2017 - Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4, 6000 Kolding
København 28/11 2017 - DLO, Officehotel, Høffdingsvej 34, 2500 Valby

Legepladsens pædagogik - når vi går vinteren i møde (17.30-20.00)

v/kultursociolog Benny Schytte

Valby 23/11 2017 - Børneringen, Høffdingsvej 36,5 sal, 2500 Valby
Skive 27/11 2017 - Sognegården, Reberbanen 19, 7800 Skive
Kolding 28/11 2017 - Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4, 6000 Kolding

Se mere på www.dlo.dk/arrangementsoversigt

Kære ledere og bestyrelse

Efter mange års efterspørgsel fra vore medlemmer har vi ændret praksis for udsendelse af BØRNS hverdag. Vi udsender nu 8 eksemplarer direkte til institutionen, som kan sende videre til sine bestyrelsesmedlemmer. Det ene eksemplar er til lederen/personalet.

Det vil være lederen ansvar at udarbejde en god rutine for omdeling til bestyrelsens medlemmer, men det er ikke nødvendigvis lederens arbejde, idet man sagtens kan aftale, at bestyrelsesformanden sørger for at omdele bladet i børnenes garderober. Såfremt der sidder medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen eller forældrebestyrelsen, skal disse selvfølgelig også have bladet. Der er ikke beregnet blade til suppleanter.

Børns hverdag kommer nu direkte til institutionen!

Vi anser bladet BØRNS hverdag for at være et direkte talerør mellem os og jer ude i institutionerne, og det er derfor af stor betydning for os, at bladene omdeles til rette personer. Vi glæder os over, at det er lykkedes, så lederen nu slipper for at sende os nye adresselister efter hvert bestyrelsesvalg. Vi vil dog fortsat meget gerne opdateres på lederens/institutionens kontakinfo samt som noget nyt på bestyrelsesformandens mail adresser.

Husk at vi altid er nysgerrige på, hvad der rør sig ude blandt vore medlemmer; skriv til mette@dlo.dk hvis I har et bidrag eller kunne tænke jer at vi skrev en artikel om jeres arbejde.

INDHOLD

2 Leder

DLO går til kamp mod det kommunale opgavetyveri.

3 Årsplan

4 Vi lærer sprog

Dorte Bleses fra TrygFondens Børneforskningscenter fortæller om projektet Vi lærer sprog.

5 Et nyt ord hver uge

Sprogkalenderen er et gratis tilbud.

6 Børns drivkraft

Kom til DLOs efterårskonference.

8 Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven

Boganmeldelse og interview med forfatteren.

10 Interview med Sofie Münster

Du kan møde Sofie Münster på DLOs efterårskonference.

11 Privatkonference

Markedspladsen på DLOs konference var en succes.

12 Konsulentsiden

Fyraftensmøder - Kontakt Institutionspsykologerne - Kopimaskiner og printere: ny dom. - Opgavetyveri - Skaf et medlem

14 Sådan får man en diagnose

Pædagogen har en vigtig rolle, når børn diagnosticeres.

16 Legepladsens pædagogik

Fyraftensmøder med Benny Schytte.

17 PIPU-uddannelsen

Institutionerne kan nu møde en ny type pædagogstuderende.

20 Mindre skæld ud - mere indflydelse

4-6 årige oplever, at de tit får skældud af de voksne i børnehaven.

22 Portræt af en leder

Anne Ladefoged deler sine erfaringer.

Vi lærer sprog

BØRNS hverdag har talt med professor v. TrykFondens Børneforskningscenter, Dorte Bleses, om projektet Vi lærer sprog, som 147 legestuer og 111 vuggestuer deltager i. DLOs medlemmer kan møde Dorte Bleses på efterårskonferencen om "Børns drivkraft".

Dorte Bleses

AF METTE FABRICIUS (METTE@DLO.DK)

BØRNS hverdag (BH):

Vi har bedt dig komme og tale om børns sprog på konferencen, fordi du er i fuld gang med et forskningsprojekt, Vi lærer sprog, der løber over flere år. Kan du fortælle kort hvad det går ud på?

Dorte Bleses (DB):

Indsatsen har særligt fokus på det 0-2 årige barn. Det handler om at styrke kvaliteten af samspillet mellem voksne og børn og ligeledes styrke omfanget og kvaliteten af de læringsmuligheder, børnene møder i forbindelse med aktiviteter, rutiner og leg i vuggestuen.

For at understøtte det pædagogiske personale i læringsunderstøttelsen, arbejdes der systematisk og med faste specifikke læringsmål, men det er pædagogerne selv, der vælger, hvordan de vil arbejde med læringsmålene. Samtidigt får pædagogerne redskaber til at inddrage børnene aktivt og engagerende og til at bruge sproget aktivt til at understøtte børnene, der hvor de er rent udviklingsmæssigt.

BH: Hvordan gør I det sådan helt lavpraktisk?

DB: Aktiviteterne gennemføres med udgangspunkt i klare læringsmål for hver

uge, hvor der hele tiden bygges lidt oven på det, børnene allerede kan.

Rent praktisk gennemføres indsatsen i 20 uger fordelt over en 25 ugers periode.

Indsatsens mål og aktiviteter er bygget op omkring fem temaer, som hver har en varighed på fire uger: Min Hverdag, Vejret, Dyr og naturen, Familien og Ud i verden.

Der arbejdes med fordybelsesaktiviteter i hhv. store og mindre grupper mindst fire gange ugentligt. Der etableres fokussituationer med hvert enkelt barn mindst én gang om ugen fx i forbindelse med om-sorgsaktiviteter.

Og så etableres der udforskningszoner, hvor børnene på eget initiativ kan gå på udforskning og tilskyndes til at beskæftige sig med to læringsområder i deres egne lege. Pædagogerne kan fx sætte en målordsplakat op i børnehøjde og udnytte børnenes opmærksomhed på billederne til at snakke om begreberne og børnenes egne erfaringer og refleksioner.

Som noget nyt spiller de faglige refleksioner en mere systematisk rolle i projektet Vi lærer sprog.

Mindst en (men ofte flere medarbejdere) i hvert dagtilbud klædes særligt på til at stå for personalets fælles refleksion

over gennemførelsen af forskellige elementer af indsatsen. Her reflekteres over børnenes engagement og udbytte med henblik på at understøtte høj kvalitet i arbejdet med indsatsen.

BH: Hvilken del af projektet Vi lærer sprog optager dig mest?

DB: jeg er særligt optaget af samarbejdet mellem dagtilbud og forældre om barnets sprog, som også er en del af indsatsen. Det er ikke et område, som vi har arbejdet med før, og forskning viser, at et godt

samarbejde om sprogindsatsen mellem forældre og dagtilbud kan styrke barnets sprogudvikling. Derfor er det vigtigt at få viden om dette.

I projektet Vi lærer

sprog har vi udviklet en differentieret forældreindsats, som dels består af en generel forældreinvolvering for alle forældre, og dels en udvidet forældreinvolvering for forældre til børn, som kan have glæde af ekstra støtte til deres sprogudvikling.

Den generelle forældreinvolvering består af et indledende forældremøde, og derudover er der fokus på løbende aktiv inddragelse af forældrene, herunder udlevering af et såkaldt "Ugens sprogtip" med tilhørende hjemmeaktivitet til forældrene.

DLO sidder i følgegruppen for forskningsundersøgelsen Vi lærer sprog sammen med andre interessenter på området.

Den udvidede forældreinvolvering består af tre individuelle familiesamtaler, forældrekursus over to gange samt aktiviteten "Stay & Play", som finder sted fem gange i løbet af anden afprøvningsperiode (én gang pr. tema). Ved at deltage i den udvidede forældreinvolvering kan man som forældre få inspiration til aktiviteter, som man kan lave med barnet hjemme, samt få inspiration til, hvad man kan snakke om i forbindelse med hverdagsaktiviteter og rutiner med henblik på at understøtte barnets sprog. Jeg er meget spændt på, om vi lykkes med at få forældrene engageret og støttet på en måde, der kommer både dem selv og børnene til gavn.

BH: Hvem er med i projektet?

DB: Der indgår i alt 147 legestuer (662 dagplejere) og 111 vuggestuer (270 stuer/grupper) i projektet, men det er første gang, at dagplejen også indgår som en del af de indsatser, vi har afprøvet, og jeg er glad for det store engagement og den umiddelbare positive tilbagemelding, der er kommet fra både de dagplejere og ansatte i institutionerne, der er med i projektet.

Det er dog tydeligt, at organiseringen af dagplejen gør det vanskeligere at arbejde med elementer af indsatsen fx de elementer der vedrører kollegial sparring, så det bliver vigtigt at samle erfaringerne op efterfølgende med henblik på at sikre, at indsatsen tilpasses, så den også understøtter dagplejen bedst muligt.

BH: Vi glæder os til at høre mere om hvilke faktorer du ser som afgørende for, hvor hurtigt og omfangsrigt barnets sprog udvikles i sammenhæng med barnets egen indre drivkraft.

Efterårets konferencer
"Børns drivkraft" afholdes
d. 15. november 2017 i
København og d. 21.
november 2017 i Fredericia.

Tilmelding på www.dlo.dk.
Se annoncen på næste side.

Sprogkalenderen

– til både pædagoger og forældre

AF MARIANE SIEM, DRAMATURG OG TALEPÆDAGOG

En indsats for børns sprog

Et ny ord hver uge – som kan hoppes, leges, sanses og snakkes om. Det er, hvad Sprogkalenderen tilbyder både børn og voksne gennem både ord, billede og aktivitetsforslag. Samtidig formidler Sprogkalenderen en masse gode råd til forældre og pædagoger i forhold til, hvordan de kan understøtte 2 – 6 årige børns sprogtilegnelse.

Der er i Aarhus Kommune stort fokus på børns tidlige sprogudvikling, og Sprogkalenderen er et af de mange tiltag, som støtter op om, at børn skal have de bedste betingelser for at kunne udvikle et varieret sprog. Det gøres ved at opfordre de voksne til at lave legende og lærende aktiviteter sammen med deres børn, så "ugens ord" bliver brugt i mange forskellige sammenhænge. Derudover ønsker Sprogkalenderen også at informere om forskellige principper i samtalerne med børn, der kan hjælpe børnenes sprog på vej.

aktiviteter sammen med deres børn, så "ugens ord" bliver brugt i mange forskellige sammenhænge. Derudover ønsker Sprogkalenderen også at informere om forskellige principper i samtalerne med børn, der kan hjælpe børnenes sprog på vej.

"Like" den på Facebook

Sprogkalenderen blev i 2014 skabt i et samarbejde mellem Børnekulissens dramaturg Mariane Siem og sprogkonsulenterne fra Aarhus Kommunes Børn og Ungeafdeling. I første omgang blev Sprogkalenderen trykt som 52 A3-opslag og sendt ud til alle aarhusianske dagtilbud. Nu findes Sprogkalenderen også som facebookside, hvor både private og professionelle i stor stil deler de mange gode råd og links som følger med "Ugens ord". Linksene henviser til gode hjemmesider, hvor både forældre og pædagoger kan få inspiration og viden.

Find Sprogkalenderen og få viden- og inspirationslinks på www.sprogkalender.dk
Downloades i printkvalitet fra www.kulissen.dk/sprogkalender

"Like" kalenderen og få den leveret hver uge på www.facebook.com/sprogkalender

Tilmelding på www.dlo.dk med early bird rabat!

DLO inviterer til faglig konference i november 2017 **Børns drivkraft**

København d. 15/11-17 kl. 9.30-16
Kulturhuset Islands Brygge

Fredericia d. 21/11-17 kl. 9.30-16 i Messe C

Den bedste måde, vi kan arbejde med barnets kompetencer på, er at tage udgangspunkt i barnets styrkesider. Men ved vi nok om, hvad der driver børn i deres udvikling?

Vi kan lære børnene meget, men børn udvikler sig også "af sig selv". Vi voksne kan i bedste fald hjælpe ved at støtte, opmuntre, stimulere og udfordre, og i værste fald komme til at hæmme, bremse eller ligefrem forstyrre barnet i dets udvikling.

På efterårets faglige konference har vi bedt en række eksperter se nærmere på den indre kraft, der driver barnet, og komme med bud på hvordan vi – som forældre og fagpersoner – bedst kan stimulere barnets udvikling.

PROGRAM:

- 09:00 – 09:30 Ankomst, indskrivning og morgenkaffe m. brød
09:30 – 09:45 **Velkomst og indledning**
v/DLOs landsformand Peter Grevsen
09:45 – 10:45 Professor emeritus, dr. phil. - **Per Schulz Jørgensen**
"Vi skal styrke børns karakterdannelse"
10:45 – 11:00 Pause
11:00 – 12:00 Forfatter og stifter af forældremagasinet Nordic Parenting- **Sofie Münster**
"Hvordan børn finder styrke i modgang"
12:00 – 13:00 Frokost
13:00 – 13:45 Ressourcedetektiv - **Hanne Aalling Risager**
"Barnets indre medfødte kraft til at mestre livet"
13:45 – 14:30 Seniorskonsulent i Børns Vilkår – **Bente Boserup**
"Jeg gider ikke være sammen!"
14:30 – 14:45 Pause
14:45 – 15:45 Professor v. TrygFondens Børneforskningscenter - **Dorthe Bleses**
"Hvordan børn lærer sprog, og hvad voksne kan gøre"
15:45 – 16:00 Afrunding v/DLO
16:00 Tak for i dag

Med forbehold for justeringer

Professor emeritus, dr. phil.
- Per Schulz Jørgensen
"Vi skal styrke børns
karakterdannelse"

Ressourcedetektiv
- Hanne Aalling Risager
"Barnets indre medfødte
kraft til at mestre livet"

Forfatter og stifter af forældremagasinet Nordic Parenting
- Sofie Münster "Hvordan børn finder styrke i modgang"

◀ Seniorskonsulent i Børns
Vilkår – Bente Boserup "Jeg
gider ikke være sammen!"

▶ Professor v. TrygFondens
Børneforskningscenter -
Dorthe Bleses "Hvordan
børn lærer sprog, og hvad
voksne kan gøre"

HOLDBARE OG SIKRE EL-LADCYKLER TIL DIN INSTITUTION ELLER DAGPLEJE

winther

Ring på 7025 7288 for mere information

Hos Winther bruger vi vores mangeårige erfaring indenfor cykler i kombination med vores viden om produkter til børn.

Alle vores ladcykler har:

- > Hydrauliske skivebremser, for optimal bremsekraft.
- > Sikre kabiner med alubøjler, der beskytter over hovederne.
- > Stødabsorberende bundkasser
- > God komfort for børn og voksne: sæder der støtter op om nakken, lav indstigning, justerbar saddehhøjde mv.
- > Exceptionelle køreegenskaber, føles let at køre.
- > Solid el-motor med walk assist og gashåndtag.

” Vi valgte en Winther ladcykel pga. kvaliteten og holdbarheden, der karakteriserer Winthers produkter.

Børnehuset Frederik Clausens Vænge, Holte

Cyklen giver en enorm frihed og børnene er vildt begejstrede for den. De kan selv kravle ind, hvilket sparer mig for mange løft. Og så har de også et godt udsyn.

Dagplejer, Silkeborg

Den kører bare godt, ergonomien i den er super og at have el-motoren er en stor hjælp.

Askehuset, Them

”

Winther har siden 1932 specialiseret sig i kvalitetsprodukter til børn og siden 2005 har vi også produceret ladcykler. Winther er desuden verdenskendt for sine institutionsprodukter og står blandt andet bag viking køretøjserien, Turtle børnebusser og Gonge produkter mv.

Winther Bikes | Rygesmindevej 2 | 8653 Them | Danmark | Tlf: +45 7025 7288 | info@winther-bikes.com | www.wintherbikes.com

ADFÆRDSPROBLEMER i vuggestuen og børnehaven

"Børn der kan opføre sig ordentligt gør det."
- ny bog med praktiske principper inden for low- arousal

AF SANNI MARIA P. KORSGAARD

Da jeg læste overskriften tænkte jeg: "Adfærdsproblemer, var det ikke sådan noget, man kaldte det i gamle dage? Dengang man så børnene som 'problemet' og ikke deres adfærd som en reaktion på den kontekst og det miljø de færdes i."

Adfærdsproblemer - hvad der det?

Ved en snak med en af forfatterne til bogen, Bo Hjelkskov Elvén, får jeg en forklaring på titlen. "Bogens overskrift, har vi simpelt hen valgt for at få de rigtige folk til at købe den. Dem, som måske på en lidt gammeldags måde tænker, at børn er sådan nogle, der skal styres og kontrolleres. Modsat dem, der godt ved, at børn gør deres bedste. At mennesker altid gør det, der giver bedst mening i situationen", fortæller psykolog, underviser og konsulent Bo Hjelkskov.

Opfør jer ordentligt!

Det overordnede budskab i bogen er simpelthen: "Man skal lytte til børnene og opføre sig ordentligt!", siger han. "Når vi kommer rundt i de forskellige dagtilbud, kan vi jo desværre se, at de voksne alt for ofte anvender magtmisbrug og dækker det ind under, at det er omsorg. I Danmark bevæger vi os simpelthen i en helt forkert retning for tiden. F.eks. er antallet af registrerede magtanvendelser i landets folkeskoler i de seneste tre år mere en fordoblet. Mod-

sat i Sverige, hvor man både på social-og almenområdet i mange år har arbejdet i en helt anden retning for at undgå de mange magtanvendelser".

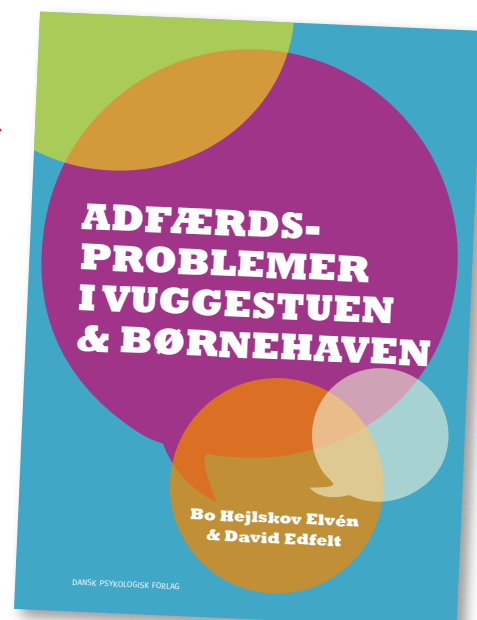
Low arousal

Det er denne anden retning, der bliver præsenteret i bogen. Her kommer Bo Hjelkskov Elvén og hans medforfatter, den svenske psykolog David Edfelt, med nogle bud

Bo Hjelkskov Elvén har i samme serie også skrevet:
Adfærdsproblemer i skolen,
Adfærdsproblemer i
ældreplejen og Rabalder i
Børnefamilien.

Find evt. Youtube-klip med Bo Hjelkskov Elven, hvor han fortæller om low arousal, om at nedtrappe konflikter og om hvordan forældre også kan bruge denne tilgang.

David Edfelt er psykolog og arbejder med rådgivning og undervisning af pædagogisk personale.

Titel: Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven.

Forfattere: Bo Hjelkskov Elvén & David Edfelt

Forlag: Dansk Psykologisk Forlag

Pris: 279 kroner

Omfang: 224 sider

Udkom 3. august 2017.

på, hvordan vi kan arbejde konfliktnedtrappende i stedet for at optrappe konflikter og stille flere krav og give barnet nederlag.

Bogen er praktisk og handleanvisende med en masse principper, der alle indgår i den tilgang, som kaldes Low arousal. Low arousal er et forskningsbaseret system, der bygger på en ikkevoldelig og konfliktnedtrappende tilgang, som er udviklet af Dr. Andrew A. McDonnell i de sene 1980'ere. En af grundtankerne er, at man ser på barnets adfærd som en strategi til at klare en svær situation og ikke som et udtryk for dårlig opdragelse eller oppositionel adfærd. Low Arousal-tilgangens grundtanke ligger tæt op ad Ross Greenes smukt formulerede sætning "Børn, der kan opføre sig ordent-

ligt, gør det". Man bør derfor ikke lægge ansvaret for konflikter og problemadfærd over på barnet. Derfor er det første princip i bogen også: Find altid ud af, hvem der har et problem. Eller sagt på en anden måde: Problemet ligger aldrig hos barnet, det er altid den voksnes ansvar. Det handler altså om at tage ansvar for relationen og ikke give børnene et urimeligt ansvar.

Følelser smitter

Et andet princip hedder: Følelser smitter. Hvis den voksne er vred og skælder ud, så bliver barnet også mere vredt, hvis den voksne er stresset, bliver barnet stresset og hvis den voksne er rolig og rummende så vil barnet som regel også falde til ro efter noget tid.

Det lyder så nemt og indlysende, men på trods af det, er det jo ikke sjældent, at den voksne vil reagere på et barns uhensigtsmæssige adfærd med netop vrede, irettesættelse eller skæld ud, så i praksis kan det godt være en udfordring.

Så hvad kan vi gøre i stedet for? Et af principperne handler om at regulere de krav, vi stiller til børnene, så de rent faktisk kan leve op til dem, netop fordi det er bevist, at børn under 11 år ikke lærer noget af at mislykkes, men af at lykkes. Derfor skal vi heller ikke bruge metoder som straf og belønning.

Et andet princip handler om at gøre barnet til en medspiller og ikke en modstander. Det kan være, man hjælper barnet ved at ændre på nogle strukturer eller stiller

nogle andre krav til netop det barn. Under hver af kapitlerne er der indskrevet relevante og genkendelige cases fra praksis, med forslag til hvordan man kunne løse dem med low arousal-tilgangen.

Bogen er rigtig god, selvom man i starten godt kan føle, at der bliver talt lidt ned til læseren. Men når man læser sig ind i principperne og tilgangen via de mange eksempler og cases, bliver det bedre. Det er også en nyttig og nødvendig bog, som forhåbentlig kan tage Danmark et skridt i den rigtige retning hen imod mindre magtmissbrug, mere forståelse og nye handleplaner, når ting går i hårdknude.

Gør vi nok for at få de tosprogede børn med?

AF TANJA KRABBE, SEKRETARIATSCHEF

I maj i år blev dagtilbudsloven ændret, så tosprogede børn, der vurderes at kunne for dårligt dansk, får tilbudt plads i dagtilbud 30 timer om ugen. Tidligere kunne børnene få 15 eller 30 timer, men nu gives fremover altid 30 timer. Ændringen betød også, at kommunerne får mulighed for at rykke sprogvurdering og sprogstimulering frem fra 3 års alderen til 2 års-alderen.

DLO vil gerne bidrage til flere ideer til, hvordan vi sikrer en god integration. Det kan være forslag til, hvordan vi sikrer gode sprogkunderskaber for alle børn, eller tilbud, der på anden måde kan få de tosprogede børn bedre med i fællesskabet fra start. DLO har indledt en række kaffemøder med børneordførerne på Christiansborg, og her er vi netop også blevet bedt om sådanne forslag. Har du ideer, tanker eller holdninger at bidrage med? Så skriv til os på dlo@dlo.dk.

Interview

med Sofie Münster om vores børn, deres drømme og hvordan de lykkes

AF SANNI MARIA P. KORSGAARD

PÅ DLO's efterårskonference Børns drivkraft fortæller Sofie Münster om at ruste børn til den modstand, de møder i hverdagen, når de oplever nederlag, udfordringer og mest af alt har lyst til at give op. Mød hende her i et kort interview blandt andet om, hvad der driver hende.

Hverdagsagtige problemstillinger i børneopdragelsen

Mange børn giver op, når de støder på problemer, og de fleste børn har svært ved at fastholde interessen og udskyder vanskelige opgaver og problemer. Men hvordan kan man som voksen hjælpe børn bedst muligt i disse situationer? Hvordan lærer man børn at gribe udfordringer og at turde kaste sig ud i det ukendte? Og hvordan giver man dem en indre styring og styrke, som giver dem mod på livet - også når det er svært og der er modgang?

Sofie Münster droppede ud af gymnasiet som 16 årig, blev kassedame i Føtex og fik et barn som 20 årig. Endte med både at få en studenter- og en kandidateksamen. I dag er hun ophavskvinde til NOPA - Nordic Parenting, som med op mod 500.000 læsere om måneden er Danmarks største magasin for forældre.

Sofie var i 2012 den første direktør for LøkkeFonden, hvor hun skabte DrengAkademiet, som hver sommer har løftet fagligt udfordrede drenge med to års læring i dansk og matematik på blot to uger. Hun er desuden forfatter til bestselleren *Klog er noget, man over sig på* (2016) fra Politikens Forlag og er i efteråret 2017 vært på programserien "Opdrag en vinder" på TV2 om børneopdragelse. Hendes nye bog, *Kærlighed er ikke nok*, udkommer til november.

Det er svarene på nogle af de hverdagsagtige problemstillinger, der nok berører de fleste forældre, som Sofie Münster har været optaget af, lige siden hun i 2012 var direktør for LøkkeFonden, hvor hun skabte DrengAkademiet.

Hvad driver Sofie Münster

Men hvad er det, der har drevet Sofie Münster til at forfølge og undersøge det med børns succes og drivkraft? "Det, at jeg har arbejdet professionelt med andre folks børn og særligt i DrengAkademiet, hvor vi så, at det ikke var, fordi drengene var dumme eller ikke kunne lære, men at det var nogle personlige egenskaber som robusthed, at kunne klare modstand, at tro på sig selv og have en indre styrke, har gjort mig interesseret i, hvor meget opdragelsen egentlig betyder", fortæller Sofie Münster.

En hundesvær balance

"Meget af det handler om helt almindelig klassisk opdragelse, "og det er - indrømmet", siger Sofie Münster, der selv er mor til en datter på 12, "en hundesvær balance imellem både at være kærlig og omsorgsfuld og samtidig have forventninger og stille krav. Det er ikke "Tigermoderen", der går bagved og skubber barnet frem med krav om succes, det er heller ikke "curlingforælderen", der går foran og fejer alle forhindringer væk fra barnet, men en forælder, der går ved siden af. Som støtter og hjælper, når det er svært, men som samtidig stiller krav og forventer noget af barnet. Det svære er jo f.eks., når barnet reagerer, når det gør modstand, siger nej eller ikke vil. Så hvordan holder man fast uden at få opbygget en distance til den 3 årige eller den 12 årige for den sags skyld?

Kærlighed er ikke nok

I den nye bog *Kærlighed er ikke nok* er Sofie Münster optaget af denne her balance. Hvor den første bog handlede om, hvad vi ved om de børn, der får succes, så handler hendes seneste bog om, hvad vi ved om de børn, der har det godt, både mens de er børn og når de bliver voksne.

Her har man via lange studier fundet frem til, at det, at børn lærer at forholde sig til modstand på en konstruktiv måde, er afgørende for deres evne til at håndtere livet senere hen.

Når man taler med Sofie Münster, er der bestemt et drive og en drivkraft. Det handler om børn, deres drømme, hvordan de lykkes og hvordan vi guider dem bedst. Sofie Münster skriver og taler i et sprog, alle kan forstå, og som appellerer bredt. Også som pædagog er der god inspiration at hente i Sofie Münsters pointer.

“Det, man fra institutionens side kan tage med sig, er at gøre mere ud af at vejlede forældre. Give dem nogle konkrete råd, omkring alt det, som pædagoger allerede gør og har gjort i mange år. Arbejde med barnets evne til at vente på tur, at indgå i store fællesskaber, udsætte egne behov, være opmærksom på måden, vi roser børn på, ikke fokusere så meget på produkt men på proces. At det var flot, de forsøgte, at de øvede sig eller at de gjorde noget, de ikke havde gjort før og ikke så meget om de lykkedes med det”.

Sofie Münster er klar i mælet, reflekteret og hurtig i sine svar men på ét spørgsmål bliver hun pludselig stille ... en lang tænkepause. Jeg spørger hende, hvad det særlige ved hendes tilgang er, Der findes jo utallige bøger om opdragelse, så hvordan skiller hendes tilgang sig ud? “Pu ha, det ved jeg egentlig ikke”, siger Sofie Münster, og fortæller at det, hun i hvert fald har været optaget af, er, at det skulle være forsknings- og ikke holdningsbaseret. “Jeg kan godt lide, at der er et videnskabeligt grundlag for at sige og gøre, som man gør”. Herefter kommer gudesætningen: “Men hvordan jeg lige skiller mig ud, det ved jeg faktisk ikke, som du nok kan høre”, siger hun; “så definerer jeg ikke mig selv ud fra andre!”

Egentlig en fantastisk sætning, der siger alt om, at her har vi en kvinde, der har fundet sin egen styrke, som er aktør i eget liv, ved hvad hun kan og som derfor ikke har brug for “at definere sig selv ud fra andre!”.

Og det må da i virkeligheden være et mål i sig selv, eller hvad?

LARS LAJ®
MERE LEG FOR PENGENE

MINIARENA 11635 PRIS: 119 495,- TILBUDSPRIS: 83 650,-	MASTODONT 19594 PRIS: 192 595,- TILBUDSPRIS: 134 505,-
KLATREPYRAMIDE 11346 PRIS: 66 145,- TILBUDSPRIS: 46 305,-	ANNA'S LEGEHUS 13150 PRIS: 28 895,- TILBUDSPRIS: 20 495,-
KLATREKIOSKEN NATUR 10148 PRIS: 45 195,- TILBUDSPRIS: 31 795,-	PICNIC BÆNKEBORD 14144 PRIS: 5 595,- TILBUDSPRIS: 1 stk. - 3 945,- 3 stk. - 10.000,-
TRIPLE GYNGE 11185 PRIS: 19 275,- TILBUDSPRIS: 13 495,-	FARVEBLYANTER 13230 PRIS: 62 095,- TILBUDSPRIS: 43 495,-

Lars Laj A/S • Kildebrøndvej 48 • 2670 Greve DK
 tel. (+45) 32821033 • fax (+45) 32821066
 www.larslaj.dk • larslaj@larslaj.dk
 Alle priserne er ex. moms, og ex. montering/levering

DLOs privatkonference for og om private daginstitutioner

Rigtig mange institutionsledere og andre interesserede var mødt op til DLOs konference for private institutioner under overskriften Med styr på økonomien får du bedre tid til børnene. Som noget nyt havde vi arrangeret en “markedsplads” efter frokost, hvor deltagerne kunne få mulighed for at spørge ind til oplæggene og få svar på de spørgsmål, de selv aktuelt bakser med.

På konferencen argumenterede BUPL for, at overenskomst kan være en fordel for private institutioner. Torben Lund fra Landsforeningen af Danske Daginstitutioner, LDD, fortalte om de forskellige muligheder for at få varetaget sin administration. Han blev supporteret af konsulenterne Steen Sterndorf og Merete Madsen på markedspladsen, hvor mange deltagere havde spørgsmål. Også paraplyorganisationen Børneringen bidrog med svar på spørgsmål af juridisk karakter.

Tommy Dohrman fra Codan fortalte om, hvilke forsikringer man kan tegne. Gennem DLO kan man få særligt fordelagtige forsikringer i Codan, og Tommy kender derfor daginstitutionsområdet godt.

Bestyrelsesformand for institutionen Kilden i Assens, Niels Vissing, forklarede, hvilke tilskud en privatinstitutioner skal have. Niels Vissing hjælper af og til DLOs medlemmer i spørgsmål om tilskudsberegning. Et andet DLO medlem, Poul Fasdal fra “Tid til børn”, fortalte om en ny app udviklet til administration.

DLOS evaluering af konferencen viste, at markedspladsen med tid til en-til-en snakke var en stor succes. Vi hører også gerne fra dig, om du har ønsker til næste års konference for og om private institutioner. Næste års privatkonference afholdes også i Odense, d. 30. august 2018.

mette@dlo.dk

Fyraftensmøder i DLO

DLO har i 2017 og 2018 arrangeret en række fyraftensmøder med forskellige oplægsholdere.

Fyraftensmødet (som ligger fra kl 17.30-20) adskiller sig i sin form fra vores foredrag (som ligger fra kl 19-21) dels ved tidspunktet, dels ved forplejningen og en deraf lille prisforskel.

Som navnet antyder, ligger fyraftensmødet i direkte forlængelse af daginstitutionens lukketid og er selvfølgelig en oplagt social oplevelse for personalegruppen. Det er også en mulighed for en ny bestyrelse for at blive rystet godt sammen på eller en helt ny måde at starte et forældremøde på.

At tage af sted sammen giver en fælles oplevelse, der både styrker den fælles refleksion og giver en fælles referenceramme i arbejdet/samarbejdet fremover.

Ved fyraftensmødet serveres der lidt at spise og drikke, så man ikke går helt kold, hvis man kommer lige fra jobbet.

Gå ikke glip af de spændende oplæg, vi har på programmet i efteråret 2017, hvor henholdsvis Hanne Risager og Benny Schytte kan nydes sammen med kolleger og/eller forældre. De giver oplæg omkring "At finde børns styrkesider" og "Legepladsens pædagogik – når vi går vinteren i møde".

Tilmeld jer straks, på www.dlo.dk

Kontakt Institutionspsykologerne

Psykologklummen holder pause men kommer igen til foråret 2018. Her vil du igen kunne læse psykologerne Helle Scheele og Susanne Boëtius' kloge refleksioner om børns udvikling og gode råd til pædagogisk praksis.

Du kan også kontakte Helle Scheele og Susanne Boëtius på www.institutionspsykologerne.dk.

Kopimaskiner og printere: ny dom

Ved sekretariatschef Tanja Krabbe

En ny højesteretsdom er godt nyt for langt de fleste, der leaser dyre maskiner, fx kopi- og printermaskiner, og dermed også mange af vores medlemmer. DLO anbefaler på baggrund af dommen, at du tjekker din leasingaftale grundigt igennem, ikke mindst hvis du som led i aftalen om en ny maskine har leveret den gamle maskine tilbage til leverandøren. I den nye dom sætter Højesteret nemlig fokus på, at mange leverandører fører restgæld fra den gamle maskine over i den nye aftale, mens leverandøren

sælger maskinen videre og tjener på den samme maskine hos to kunder samtidig. Højesteretsdom slår nu fast, at du har ret til en kompensation for den værdi, der var i din gamle maskine.

DLOs samarbejdspartner Visivo har mange års erfaring i at gennemgå leasingkontrakter og vurderer, at over 80 procent af alle kontrakter om kopi- og printermaskiner indeholder den type skjulte overførsler, som Højesteret nu har fastslået er ulovlig. Der er derfor stor sandsynlighed for, at også din aftale har været for dyr og bør genforhandles.

Også i forhold til fremtidige udskift-

ninger skal man være særligt opmærksom. Visivo vurderer nemlig, at mange leasingselskaber på baggrund af Højesteretsdommen fremover vil indføre kontraktvilkår med småt, hvor kunden fraskriver sig en sådan kompensation.

Hvis du ønsker at få et eksperttjek af din aftale, kan du få dette med rabat gennem DLO. Læs mere på DLOs hjemmeside www.dlo.dk/rabataftaler.asp, hvor du også kan læse mere om Visivo.

Her skriver DLOs konsulenter om deres arbejde.
Vi modtager meget gerne konkrete spørgsmål eller
forslag til emner i disse spalter. Skriv til mette@dlo.dk

Mette Fabricius

Skaf et medlem

Kender du en institution, der ikke er medlem af DLO?

Du kan vælge mellem 3 gaver, hvis du skaffer et nyt medlem:

- A. Gratis adgang for dig og en kollega til et fyraftensarrangement eller foredrag efter eget valg
- B. 50 % på din næste DLO-konference
- C. DLOs håndbog for bestyrelser + en ny udgave, når bogen bliver revideret.

Hvad skal du gøre?

- 1. Fortæl om DLO til en institution, der ikke er medlem
- 2. Skriv til dlo@dlo.dk. Fortæl, hvad institutionen hedder, og bed institutionen anføre ved tilmelding, at de har hørt om os gennem dig. Fortæl i mailen, om du vil have gave A, B eller C.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Opgavetyveri

Til kamp mod for mange kommunale krav – vil du være med?

Ved sekretariatschef Tanja Krabbe

DLO er daginstitutionernes politiske vagthund. Derfor var DLO også vaks ved havelågen, da Regeringen i starten af september udsendte et udspil om "fair og lige konkurrence", der handlede om skarpere grænser for den kommunale forvaltning, når det handler om at drive erhvervsvirksomhed. Det var vi, fordi vi så en enestående mulighed for at skabe lydhørhed for nogle af de problemstillinger, som vi i den daglige rådgivning ofte taler med vores medlemmer om: Hvor langt må kommunerne gå i deres krav? Det gælder både som godkendelseskra, når en ny privat institution søger om godkendelse, og på kommunalt tilsyn med både selv- og private institutioner.

Som du kan læse i lederen af dette nr. af *BØRNS Hverdag*, har DLO derfor skrevet et brev til de relevante ministre. DLO vil have klarere regler for, hvilke krav kommunerne må stille over for daginstitutionerne, fx om indretning, sikkerhed, lukkedage osv. Vi vil også gerne sætte fokus på kommunernes forskelsbehandling af kommunale, selvejende og private institutioner, når det kommer til samarbejdet om fx sprog, særlige foranstaltninger eller samarbejdet med skolerne om førskolebørn. Eksemplerne er mange, og du kan sikkert fortælle os om flere.

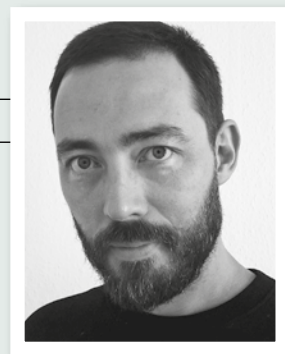
DLO har tilbudt ministrene at komme med konkrete eksempler på, hvor vore medlemmer kommer i klemme i forhold til den kommunale forvaltning. Det vil vi

selvfølgelig gøre på en anonymiseret og generaliseret måde, så det ikke griber ind i aktuelle forhandlinger og tvister med forvaltningen. Derfor vil vi i DLO meget gerne høre fra dig, hvis du har en dialog med den kommunale forvaltning om et problem, som rører ved noget principielt ved samarbejdet mellem forvaltning og det råderum, man gerne skulle have som selvejende eller privat daginstitution.

Vi ønsker, at man på Christiansborg får kendskab til virkelighedens problemer, så man kan skabe bedre og klarere regler. Skriv til os på dlo@dlo.dk, så finder vi sammen en måde at beskrive problemet på, så vi kan tage det med til Christiansborg på konstruktiv vis.

Sådan får man en diagnose

AF ROLF HVIDTFELDT, PH.D. I TVÆRFAGLIG VIDENSKABSTEORI, POSTDOC PÅ AALBORG UNIVERSITET

Som lærer eller pædagog i dagens Danmark er man jævnligt i berøring med børn, der har (eller måske burde have) en psykiatrisk diagnose. Som følge heraf konfronteres man også med autoriteter inden for psykiatri, psykologi og inklusionspædagogik mv. Selvom disse deler gavmildt ud af deres ekspertviden, løser indsatsen baseret på deres vejledning desværre ofte ikke de konkrete udfordringer. En del af forklaringen herpå er, at psykiatriske diagnoser i mange tilfælde udgør et meget dårligt grundlag for at vælge mellem forskellige handlemuligheder.

Et fuldt overblik over psykiatriens diagnostiske system kræver en lang historisk, sociologisk og videnskabsteoretisk redegørelse. Det skal jeg ikke besvære med i denne sammenhæng. Men mindre kan heldigvis gøre det. Udvalgte nedslag viser, at der på flere måder hviler et meget større ansvar på pædagogers og læreres skuldre, end de nok ofte selv er klar over, samt at de for at kunne løfte dette ansvar på ansvarlig vis må være i stand til at se bagom et barns diagnose. Det betyder, at der er en række opgaver, som lærere og pæagoger i højere grad skal tage på sig, og som de bør rustes bedre fagligt til at håndtere. Men det betyder også, at der

skal ruskes op i det nuværende hierarki, hvor lærere og pæagoger i dag er placeret for lavt i forhold til andre faggrupper. Stemningen af at lærere og pæagoger ikke skal "bryde deres små hoveder" med komplicerede spørgsmål, som bedre egner sig for kloge overlæger, motiverer næppe til den nødvendige ekstra indsats.

ADHD som (oplagt) eksempel

Mange lærere og pæagoger bliver, i forbindelse med en psykiatrisk udredning, bedt om at udfylde spørgeskemaer vedrørende et barns mere eller mindre udfordrende ageren. ADHD-spørgeskemaerne er udformet som multiple-choice-tests med spørgsmål fordelt i grupper af hhv. opmærksomheds-, hyperaktivitets- og adfærdrelaterede problemer. Fx bedes man markere om barnet "aldrig/sjældent", "nogle gange", "ofte" eller "altid" har "svært ved at fastholde koncentrationen ved opgaver eller under leg".

Helt centralt er, at psykiatriske diagnoser stilles operationelt. Det betyder, at hvis man opfylder et tilstrækkeligt antal (men ikke nødvendigvis alle!) af en række kriterier, så får man diagnosen. At man har en diagnose betyder simpelthen, at man opfylder disse kriterier (punktum!). Det bety-

der på den anden side ikke, at man har en eller anden bestemt biologisk dysfunktion. Kriterierne er med vilje renset for referencer til, hvad der evt. forårsager problemerne. Man hører ofte, at "den nyeste forskning" viser, at det ene eller det andet er årsagen til ADHD. Men det har ingen indflydelse på selve diagnosticeringen.

Det første problem med denne metode er, at da man "kun" skal have en delmængde af de beskrevne symptomer for at få en diagnose, kan forskellige symptomdelmængder udløse den samme diagnose. Alene af denne grund vil børn med ret forskellige udfordringer ende med diagnosen ADHD. Problemet forstærkes betydeligt af, at de enkelte symptomer er beskrevet meget lidt specifikt og uden reference til kontekst. Der skelnes fx ikke mellem børn, der har svært ved at koncentrere sig om lette opgaver, og børn der har svært ved at koncentrere sig om svære opgaver. Lige så problematisk lades det ude af betragtning, om barnets miljø er

roligt eller støjende, eller om barnet har bekymringer eller sociale udfordringer.

Det næste problem er, at det ikke vurderes, i hvilket omfang de personer, der udfylder testen, vurderer barnet bare nogenlunde objektivt. Der korrigeres ikke for personlige sympati-er, irriterabilitet eller stressniveau. Ofte omtales spørgeskemaerne som "instrumenter" med hvilke man "måler" problemets omfang. Den slags sprogbrug klinger videnskabeligt, men man når altså ikke langt indenfor eksperimentel fysik uden at sørge for, at de anvendte instrumenter er korrekt kalibrerede.

Hvem stiller diagnosen?

Diagnosen ADHD stilles af en psykiater på baggrund af testbesvarelserne. For det meste vil en grundig psykiater selvfølgelig også tale med barn og forældre mv., ligesom der ofte udføres div. kognitive tests. Men formelt er det testbesvarelserne, der afgør, om diagnosen kan stilles. Der hviler altså et stort ansvar på dem, der udfylder spørgeskemaerne.

Faktisk burde læreres og pædagogers vurderinger her tillægges størst vægt. For netop de har det bedste udgangspunkt for at observere barnet. I modsætning til psykiatere og psykologer har lærerne og pædagogerne et meget rigt grundlag at vurdere barnet ud fra, idet de tilbringer mange timer sammen med barnet, endda i de mest udfordrende situationer. I modsætning til barnets forældre har lærere og pædagoger et omfattende sammenligningsgrundlag (dvs. andre børn som de har nogenlunde samme relation til), hvorfor deres syn på barnet har potentiale til at være væsentlig mere objektivt end forældrenes kan være. Selvfølgelig har forældre et godt kendskab til deres egne børn, men der er næppe nogen, der vil påstå, at forældre er i stand til at vurdere egne og andres børn i samme objektive perspektiv?

Når læreres og pædagogers besvarelser skal tillægges ekstra vægt, er det også ekstra vigtigt, at de udføres så præcist

som muligt. Det kræver en forståelse af de enkelte symptomer og nøje overvejelser over, hvorvidt fx et uroligt barns urolighed er "klinisk signifikant" (dvs. om der er tale om en ikke-"normal" reaktion under de givne forhold). Disse overvejelser skal gøres, før krydset sættes på spørgeskemaet. Der er ingen grund til at tro, at sådanne nuancer bliver tilføjet senere i processen.

Eftersom psykopatologi og psykiatrisk videnskabsteori ikke figurerer i lærer- og pædagoguddannelsers studieordninger, er det i dag op til den enkelte at tilegne sig den nødvendige baggrundsviden. Der er desværre næppe grund til at antage, at selvstudier inden for disse områder er særligt udbredte. Ideelt set bør der derfor tilbydes højkvalitetsundervisning i de relevante emner. Eftersom læringskurven kan forventes at være ganske stejl i begyndelsen, vil selv forholdsvis kortvarige kurser formentlig gøre en forskel.

Eftersom psykopatologi og psykiatrisk videnskabsteori ikke figurerer i

lærer- og pædagoguddannelsers studieordninger, er det i dag op til den enkelte at tilegne sig den nødvendige baggrundsviden. Der er desværre næppe grund til at antage, at selvstudier inden for disse områder er særligt udbredte. Ideelt set bør der derfor tilbydes højkvalitetsundervisning i de relevante emner. Eftersom læringskurven kan forventes at være ganske stejl i begyndelsen, vil selv forholdsvis kortvarige kurser formentlig gøre en forskel.

Når diagnosen er stillet

Får man at vide, at her er et barn med ADHD, bør responsen være noget i stil med "OK. Men hvad er problemet?" For når diagnoser er så upræcise, er de stort set ubrugelige som beslutningsgrundlag for, hvilke tiltag man skal sætte i værk. Da det jo langt hen ad vejen er lærere og pædagoger, der står med den praktiske håndtering af "diagnosebarnet" i store dele af dets hverdag, er det også dem, der bedst kan vurdere effekten af den rådgivning, de modtager. Her hviler et andet tungt ansvar på læreres og pædagogers skuldre med hensyn til ikke at lade sig spise af med nemme standardløsninger.

For at gennemskue, hvilke indsatser der bedst hjælper et givent barn, må man dykke ned i sagen. Man må som minimum vide, hvilke symptomer der har udløst diagnosen. Og man må overveje symptommernes natur og i hvilke situationer, de optræder. Man skal selvfølgelig også læse evt. psykologiske rapporter for at sætte sig ind i relevante styrker og svagheder,

barnet måtte have. Fx kan forskellige kognitive funktioner, som ikke tages i betragtning i diagnostikken, have stor betydning for hvilke tiltag, der kan forventes at være gavnlige. Endvidere bør man medtænke barnets interesser, sociale forhold og kulturelle baggrund.

Det er læreres og pædagogers opgave at insistere på, at diverse rådgivere tager alt dette i betragtning, når de udformer deres vejledning. Opgaven skal tages alvorligt. At den diagnostiske metode er særdeles upræcis, betyder jo ikke, at de udfordringer, der skal håndteres, ikke er reelle.

Løsningen: Mere arbejde

Det ville være meget nyttigt, ikke mindst for børnene, hvis lærere og pædagoger fik et større indblik i, hvorfor lille Elvis ender med en ADHD-diagnose. Det ville også være godt for både udredningen og håndteringen af det enkelte barn, hvis der blev rusket op i autoritetshierarkiet. Faktisk burde lærere og pædagoger placeres tæt på toppen af dette hierarki, eftersom de har klart det bedste udgangspunkt for at bedømme Elvis' udfordringer samt hvilken effekt, de valgte tiltag har. Jeg argumenterer ikke for, at lærere og pædagoger skal overtage andre faggruppers opgaver. Men de skal rustes til at udføre deres del af den samlede opgave bedre, for deres rolle i særdeles vigtig.

Der er mange gode grunde til, at det nuværende diagnostiske system bør erstattes af noget bedre. Men man må spille spillet efter de gældende regler. Som lærer eller pædagog bør man selvfølgelig kende disse regler og gøre sig umage for at yde i sit bedste.

Jeg udpeger altså således desværre en ekstra arbejds- og uddannelsesmæssig byrde. Men hvis børns psykiatriske problemer skal håndteres bedre, end de bliver i dag, skal lærere og pædagoger i langt højere grad påtage sig deres centrale ansvar. Det kræver en indsats, men også at deres bidrag behandles med passende respekt! Den gode nyhed er, at en sådan indsats stærkt vil forøge potentialet for faktisk at hjælpe det enkelte barn hen imod en bedre hverdag.

” Der er mange gode grunde til, at det nuværende diagnostiske system bør erstattes af noget bedre.

LEGEPLADSENS Pædagogik

- Når vi går vinteren i møde

v/kultursociolog Benny Schytte

23/11 2017 i Valby

27/11 2017 i Skive

28/11 2017 i Kolding

Er I nok opmærksomme på legepladsens pædagogiske muligheder? Husker I at bruge legepladsen hele året rundt - også i vinterhalvåret?

"Når vi tænder bål om vinteren og serverer varm kakao om eftermiddagen, bliver børnene mindst en time længere ude på legepladsen".

Pædagog, Lynghoved børnehave.

Benny Schytte vil i ord og billeder præsentere en legepladsens pædagogik, som tager afsæt i børns egen legekultur og pædagogiske aktiviteter. Med udgangspunkt i konkrete pædagogiske udviklingsprojekter vil en række temaer blive belyst:

- Børns leg og legeformer
- Personalets rolle og funktion
- Pædagogiske aktiviteter og metoder
- Vaner, struktur og regler
- Bæredygtighed i børnehøjde

- Leg og læring på legepladsen
- Inklusion/eksklusion
- Ideer til indretning og udformning af legepladsen - for små midler!

Benny Schytte er kultursociolog, tidligere formand for Dansk Legeplads Selskab, forfatter til en række bøger om uden-dørs lege- og læringsmiljøer. Han har mange års erfaring med ideudvikling og design af udendørs lærings- og lege-miljøer og har gennemført en række pædagogiske udviklingsprojekter om leg, bevægelse og uderum. Han modtog ERNA-prisen 2017.

PIPU-uddannelsen

- en praktik, hvor praksis og teori møder hinanden

AF SANNI MARIA P. KORSGAARD

De to pædagogstuderende Jaya Maria Westh og Katrine Traborg er glade for at være på den nye profiluddannelse. I et helt år er de i løbet af deres første praktik på studiet fast tilknyttet én institution. I stedet for den almindelige 7 ugers praktik er den første praktik strakt ud over et helt år, hvor de studerende hele tiden veksler mellem praktik og undervisning på seminariet.

Positive tilbagemeldinger fra de studerende

I Sejllusets udflytterbørnehave, hvor Jaya Maria Westh og Katrine Traborg er tilknyttet, betyder det, at de i et helt år sammen møder ind mandag og tirsdag med en masse nyt fra deres undervisning på seminariet. Derfor er der ofte ideer og teorier, der skal afprøves, temaer, de er optaget af, diskussioner de har haft på seminariet, som de bringer med ind i personalegruppen og ofte små eller større opgaver, der skal løses ude i praksis. Jaya Maria Westh og Katrine Traborg, der er to

af de 30 studerende, der startede på PI-PU-uddannelsen i år, er meget positive og fortæller, at det for dem spiller rigtig godt sammen, at teorien og praksis bliver så tæt knyttet.

Et tættere forhold mellem de studerende og underviserne

”Ofte får vi en opgave på seminariet om torsdagen eller fredagen og kan så gå direkte ud og afprøve det allerede mandag og tirsdag. En anden fordel er, at vi på denne her ordning altid er to studerende i praktik det samme sted. Det betyder,

PIPU-uddannelsen

Jaya er ved at løse en konflikt mellem to piger på legepladsen.

at vi virkelig kan bruge hinanden. Både til den faglige sparring i forhold til de opgaver, vi skal løse, men også til at støtte hinanden ude på praktikstedet, holde hinanden op på de opgaver, vi har fået, og i det hele taget stå stærkere som studerende”, fortæller de.

Meningsfulde opgaver, der skal løses i praksis

”På studiet får vi nogle opgaver, som giver rigtig god mening i praksis. Det kan være et snaplock, hvor vi f.eks. får til opgave at tage et foto, der skal illustrere et bestemt tema. Det kan være omsorg eller leg. Så skriver vi en side om det, fremlægger for hinanden og bruger de fotos, vi har taget, i undervisningen. På den måde får vi rigtig mange gode diskussioner omkring det. Det er en fantastisk måde at blive bevidst om, at der er så stor diversitet og aldrig nogle facitlister i det her fag”, fortæller Jaya Westh.

”Der er faktisk aldrig noget skriftligt, som vi bare afleverer, og ikke tager op igen”, supplerer Katrine Traborg. ”Vi bruger det altid i undervisningen, bearbejder og læser teoretiske tekster, der folder temaerne ud”.

Derudover er både Katrine og Jaya enige om, at det er en fordel, at de på PIPU-uddannelsen har de samme tre undervisere, som følger dem det første år. ”Det ryster os virkelig sammen; også fordi vi indimellem får nogle mere personlige opgaver, hvor vi skal reflektere over os selv, vores egen opvækst, identitetsproces - hvem er jeg? og hvad kan jeg i det her felt?”

Ny teori og pædagogisk praksis går hånd i hånd

Maja Spuur Hansen, adjunkt og en af de tre undervisere på PIPU-uddannelsen kan bekræfte de studerende oplevelse. ”Ønsket har været at skabe et tættere samarbejde med den pædagogiske profession og en tættere kobling mellem den undervisning, der foregår på Campus Carlsberg, og den læring, der sker i den pædagogiske praksis. Der er kortere tid imellem, at de studerende modtager undervisning hos

os, og de kan gå ud og få øje på, hvordan de nye teoretiske perspektiver kan bidrage til nye forståelser i praksis.

”De studerende har mulighed for, inden for samme uge, at reflektere over, hvad teorien kan bidrage med i forhold til deres egen konkrete pædagogiske praksis. Og vi kan i undervisningen inddrage de studerendes egne aktuelle problemstillinger og undringer i og over praksis og gøre dem til genstand for analyser i undervisningen”, fortæller Maja Spuur Hansen.

Følger de studerendes læring og udvikling tættere

Men der er jo ofte stor kritik af pædagoguddannelsen både fra de studerende selv og fra andre instanser. Er dette et forsøg på at udvikle en anden uddannelse, der tager højde for noget af denne kritik?

”Nej det er det ikke besluttet. Men noget af det, vores studerende får i modsætning til de ordinære pædagogstuderende, er et fast underviserteam af fem undervisere, der følger dem igennem hele grundfagligheden. Vi har altså mulighed for at følge de studerendes læring og udvikling anderledes tæt over hele det første studieår. Vi har derfor også mulighed for at give dem en relevant feedback i forhold til deres læring og udvikling, da vi kommer til at kende hinanden. Dette har vi yderligere understøttet ved at organisere de studerende i faglige teams, hvor de er tilknyttet én underviser. I det faglige team drøfter vi løbende de studerendes læring og kan støtte op om deres udvikling, men også deres trivsel”, fortæller Maja Spuur Hansen.

Det føles frisk og vedkommende

Louise Selchau, der er praktikansvarlig for Jaya Maria Westh og Katrine Traborg, har også oplevet, at der er mange fordele ved denne ordning. ”Det var min pædagogiske leder, der fortalte om PIPU. Oprindeligt var jeg faktisk meget skeptisk. Min bekymring gik på, at jeg ikke mente, at det var nok at være til stede på praktiksteder 2 dage om ugen, og at man ved indkald og sygdom meget hurtigt var længe væk. Jeg var bekymret for, at det ville føles som

PIPU-uddannelsen - Profil i pædagogisk udvikling, er ikke en ny uddannelse men en anden måde at strukturere det første studieår på pædagoguddannelsen på.

Det er en profil – en særlig måde at gennemføre det første studieår på, som hedder grundfagligheden. De studerende skal ud over de normale adgangskrav skrive en motiveret ansøgning for at blive optaget på PIPU.

at have ”gæster” 2 dage om ugen. Det har så vist sig at være helt anderledes, der er masser af fordele ved denne praktikform. Fordi forløbet strækker sig over et år, oplever vi en langt større tilknytning fra de studerende, de er en del af personalegruppen og indgår i alle husets aktiviteter og praktikaliteter. De får en større indsigt i børnenes udvikling, da de følger dem i længere tid. De har bedre tid til deres projekter og observationer. Det giver alt i alt en større sammenhæng for os alle”.

”Tid er jo en væsentlig faktor. Jeg oplever, at de studerende har bedre mulighed

for ro og fordybelse i de enkelte problematikker og temaer. Den aktive veksling mellem teori på seminariet og praksis hos os gør praktikken utroligt levende og giver også praktikvejlederen gode muligheder for at støtte op om de studerendes aktiviteter. Det føles friskt og vedkommende at have studerende på disse præmisser. Jeg oplever den almene 7-ugers praktik som mere kompakt, de studerende føler sig ofte mere pressede til at præstere på kort tid. Den kan derfor risikere at opleves som overfladisk", mener Louise Selchau.

"Generelt oplever jeg samarbejdet med seminariet som positivt. Jeg får tilsendt plan over de studerendes moduler og mål, og vi udarbejder læringskontrakterne på baggrund af disse. Vi har været inviteret med børn til fernisering på teaterprojekter og jeg er som vejleder blevet inviteret til at høre oplæg, til at give oplæg og også,

sammen med min leder, til fernisering på mine studerendes nuværende projekt. Dette gør, at det hele føles som et fælles projekt, jeg er derfor meget tilfreds med samarbejdet".

Bedre fremmøde blandt de studerende

Kan underviserne på PIPU mærke forskel på de studerende fx engagement, deltagelse mv. sammenlignet med de "almindelige" studerende? "Ja det kan vi bestemt. Vi har et meget flot fremmøde sammenlignet med den ordinære pædagoguddannelse. Og vores studerende er meget aktive i undervisningen, da den netop er relevant for dem i forhold til deres egen pædagogiske praksis. Det skaber en anden relevans for dem, at de arbejder med eksempler og cases fra deres egen eller deres medstuderendes praksis i mod-

sætning til konstruerede cases eller underviserens eksempler".

Hvordan arbejder I på PIPU med de studerendes egen habitus, altså bevidsthed om hvad de selv kommer fra, hvilken bagage de har med sig og hvordan dette kan påvirke deres tænkning og handlinger i en pædagogisk praksis? "Det arbejder vi ikke eksplicit med, men det kan selvfølgelig komme op i undervisningen, at de studerende tænker og handler på bestemte måder, fordi de har bestemte erfaringer fra livet med sig. Det bliver de ofte selv opmærksomme på, når vi f.eks. arbejder med udvalgte teorier - så får de blik for deres eget menneskesyn, måder at tænke om børn på, måder at kommunikere på og måder at indgå i relationer på. Og alt dette skulle gerne bidrage til en udvikling af deres professionelle identitet".

MINDRE SKÆLDUD - mere indflydelse

Dansk Center for Undervisningsmiljø's (DCUM) Dagtilbudstermometer viser, at ca. hvert fjerde barn i alderen fra 4-6 år oplever, at de tit får skældud af de voksne i børnehaven. Det er bekymrende tal, og det kan være tegn på et børnemiljø under et vist pres. Det giver anledning til at se på både relationskompetencer og medbestemmelse i den pædagogiske praksis, mener DCUM. Undersøgelsen er speciel, fordi det er børnene selv, der har svaret på spørgsmålene, og altså ikke en voksen der svarer for dem.

AF HEIDI KNUDSEN, FAGKONSULENT DCUM
FOTOGRAF: METTE JOHNSEN

Skældud giver dårligt selvværd

I arbejdet med at skabe gode og sunde børnemiljøer er det vigtigt at inddrage børnenes egen stemme og perspektiv. "Børnenes egne udsagn er værdifulde, fordi de giver os viden om, hvordan de oplever og forstår deres hverdag og de relationer, de deltager i" siger Jannie Moon Lindskov, direktør hos DCUM.

I DCUMs Dagtilbudstermometer-undersøgelse fra 2016 svarer 26,5 % af børnene at de tit oplever at få skældud i børnehaven. Selvom pædagoger ser forskelligt på, hvad skældud er, må vi tage børnenes udsagn alvorligt, særligt når hvert fjerde barn svarer ja til, at de tit får skældud. Det er udtryk for en negativ oplevelse af det psykiske børnemiljø, som bør give anledning til faglig refleksion i den pædagogiske praksis.

Vi ved, at børn, der tit får skældud, mister troen på sig selv. Vi ved, at det kan få store negative konsekvenser for deres personlige udvikling. Ifølge Erik Sigsgaard kan skældud sidestilles med fysisk afstraffelse; Han kalder skældud, "som at slå med stemmen", og de langvarige konsekvenser er ligeså skadelige som ved fysisk afstraffelse (Sigsgaard 2004,2006). Selvværdet svækkes, når børn mødes med skældud og irrettesættende tale i stedet for med nysger-

ighed, ligeværdighed og anerkendelse. Omvendt styrkes børns følelse af at have værdi, når de mødes som ligeværdige mennesker og oplever respekt for deres ytringer og meninger. Vi ved også, at når vi sætter skældud på dagsordenen, så sætter vi samtidig fokus på pædagog/barn relationen og dermed pædagogens relationskompetencer, nærmere betegnet deres professionelle evne til at indgå i relationer med børnene.

Gode relationer er løsningen – igen!

Børns personlige og sociale udvikling fremmes af sunde og nærende relationer, og børnenes oplevelse af skældud i børnehaven påvirkes også af relationerne til såvel andre børn som voksne. Når vi ønsker at mindske oplevelsen af skældud, kunne vi derfor starte med at tillægge pædagogens relationskompetencer en større betydning. Arbejde med relationskompetencer er ifølge DCUM nøglen til at udvikle positive og inkluderende samspilsmønstre i hverdagens fællesskaber. Pædagogens evne til at sætte sig i barnets sted og forstå dets hensigter er afgørende for barnets trivsel, udvikling og læring.

I DCUMs undersøgelse spørges børnene også om medbestemmelse og indflydelse. Her svarer ca. en tredjedel af børnene "nej" til spørgsmålet om de "nogle gange er med til at bestemme hvad de skal lave i børnehaven".

Det peger også på, at vi måske kunne blive bedre til at deltage i ligeværdige og

udviklingsfremmende relationer med børnene. Ifølge seniorforsker, Brenda Taggart (UK) handler pædagogens relationskompetence også om at skabe udfordrende pædagogiske interaktioner mellem voksne og børn – især "sustained shared thinking" (vedvarende dialog og refleksion mellem

OM UNDERSØGELSEN

- Dagtilbudstermometeret er et gratis elektronisk spørgeskema som kan tilgås på www.dcum.dk/om-dagtilbudstermometeret
- Dagtilbudstermometeret består dels af et talende spørgeskema til de 4-6 årige børn og refleksionsskema til det pædagogisk personale.
- 3571 børn i alderen 4-6 år har i 2016 svaret på 28 spørgsmål om børnemiljøet i deres børnehave
- 26,5 % af børnene svarer ja til spørgsmålet "Får du tit skæld ud af de voksne i børnehaven?"
- Se hele undersøgelsen på www.dcum.dk/dagtilbud/undersogelser/dt2016

børn og voksne). Relationer, indflydelse og medbestemmelse er alle forhold, som kan have betydning for børnenes oplevelser omkring skældud. Det er områder, hvor vi med fokuserede indsatser bør blive klogere på, hvad børnene tænker og føler. Hvordan deres virkelighed ser ud og hvilke behov, de i virkeligheden har. I dette tilfælde for at mindske børnenes oplevelse af at få skældud, og dermed øge både trivsel og læring.

”Det er det, vi forstår ved ”børnenes perspektiv” – et begreb som udover at være lovmæssigt forankret ganske enkelt er omdrejningspunkt for alle DCUMs indsatser på børnemiljøområdet” slutter Janne Moon Lindskov.

Ellers går det godt...

Undersøgelsen viser overordnet, at langt de fleste børn er glade for at gå i børnehaven og de generelt set oplever gode relationer og fællesskaber i deres hverdag. Så måske er det psykiske børnemiljø ikke akut under pres. Men skældud-tallene indikerer en potentiel dårlig udvikling, og ovenstående pointer fra undersøgelsen kan danne

grundlag for refleksioner omkring pædagogernes relationskompetencer og inddragelse af barnets perspektiv i et forebyggende arbejde med børnemiljø, trivsel og læring i daginstitutionerne.

BAGGRUND

- I Dagtilbudslovens §7 og §8 står der, at børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv.
- Dagtilbudstermometeret bidrager til at sikre børnenes perspektiver i arbejdet med at udvikle og fastholde et børnemiljø, der fremmer deres trivsel, udvikling og læring.
- Med DCUMs Dagtilbudstermometer kan man sikre, at dagtilbuddet kommer rundt om børnenes fysiske, psykiske og æstetiske miljø som en del af arbejdet med de pædagogiske læreplaner.

olisan.dk
Kreativt legetøj - interiør

Vi fylder 12 år
- det fejrer vi med...

-20%

1. - 4. November PÅ ALT*

* Gælder ikke i forvejen nedsatte varer, andre rabat former eller ved køb af gavekort. Senge og større møbler er til afhentning i butikken...

CONDOR
Firlingeklapvognen med servo

vuggestuernes yndlingsvogn, når de skal på tur...

SOLHØJ

Tlf. 20 16 59 45
Mail: solhoi@mail.dk - www.solhøj-barnevogne.dk

Portræt af en leder

Navn: Anne Ladefoged

Hvor og hvornår er du uddannet?

Som pædagog 1975 på Jægerspris socialpædagogisk seminarium. Uddannet som leder 2014 akademisk lederuddannelse Køge.

Hvor er du leder henne?

Børnehuset Lyngbakken, Svogerslev i Roskilde

Hvad er det særlige ved din institution?

Det er en udeinstitution, hvor vi prioriterer udelivet. Alle medarbejdere er kompetente medarbejdere, der elsker livet med børnene og udelivet. Vi er en selvejende institution, som har driftoverenskomst med Roskilde Kommune. Vi har medarbejdere, der er ansat til at varetage alt det naturpædagogiske arbejde, at lære børnene at passe på miljø og at tage vare på sig selv og hinanden i naturen med respekt for dyr, planter og mennesker. Vi har personale, der er uddannet i rytmik, musik, dans og bevægelse og som er eksperter på det. Vi har en lang venteliste, da forældrene er tilfredse med vores arbejde og pædagogik. Vi har en god forældre støtteforening, der hvert år er på Roskilde Festival og tjener penge, så vores legeplads kontinuerligt fornyes med nye aktiviteter. Det er også den, der gør, at vi kan komme på ture og kolonier. Vi har en bestyrelse, der fuldt ud støtter os i vores daglige arbejde.

Hvilke erfaringer har gjort dig til den leder du er i dag?

Gennem mange forskellige pædagogiske jobs, inden for forskellige områder. Afdelingsleder på et børnehjem, arbejde med psykisk syge, arbejde med unge kriminelle. Erfaringer fra de forskellige steder har vist mig meget om, hvad det vigtigste er i arbejdet både med medarbejdere men også forældresamarbejde og arbejdet med børnene. Som leder er det vigtigt for mig at

have en tæt daglig kontakt med mine medarbejdere og at se dem i deres daglige arbejdet med børnene. Her kan jeg blive opmærksom på, hvis der er behov for mere udvikling og/eller uddannelse. Igennem mange år i arbejdet med mennesker kan jeg se, at tilliden til, at medarbejdere samt børn kan alt, bare de støttes i det, giver bonus i arbejdet med både voksne og børn i institutionen.

Hvilke tre værdier finder du vigtigst i forhold til dit lederskab?

En fasttømret og veluddannet personalegruppe vil sammen med lederen kunne skabe den bedste grobund for en institutions trivsel. Hvis medarbejderne trives, udvikles og har indflydelse, vil man kunne udrette meget i gruppen. Dette skaber en god kultur.

Der lægges strategier for året, udvikling af personale, behov for vedligehold på legeplads og på huset inde og ude. Samt en udviklingsplan hvor alle medarbejdere er med til at lave udviklingsplan, samt evaluere den.

At, kunne lytte og sætte sig ind i personalsituationer samt lytte til børn og forældre, coache og vejlede, der hvor der er behov.

Hvad er en god arbejdsdag for dig - nævn evt. sidst du havde en rigtig god oplevelse fra dit liv som leder?

Medarbejder, der fortæller, at det er dejligt, at jeg vil lytte til personens private problemer. Medarbejder, der roser mig for at sende vedkommende på kursus, for at hjælpe vedkommende med at tackle problematikker i arbejdet med en børnegruppe. Forældre, der kommer og er glade for hjælpen i en svær situation. At min bestyrelse giver feedback på mit arbejde som leder.

Når en medarbejder kommer med nye ideer og tiltag og bare har lyst til at komme i gang med aktiviteter.

Hvad syntes du er den største udfordring i forhold til at være leder? og hvordan forholder du dig til den?

Det kan være en udfordring altid at være både på gulvet med børnene og medarbejderne samt være leder og ordne papirarbejde på kontoret. Men da det er et kæmpe plus at kende alle børn og forældre samt se sine medarbejdere i det daglige arbejde med børnene, forsøger jeg at møde hver dag kl. 7.00 for at være med og omkring børnene, se forældrene etc. Når alle medarbejdere er mødt ind, varetager jeg kontorarbejde. Når jeg ikke alt, ordner jeg det, når jeg kommer hjem.

Hvad gør du som leder for pleje og fastholdelse af dit personale?

Alle har mulighed for efteruddannelser, hvis man mangler viden, kompetencer eller værktøjer som pædagog, har man altid mulighed for at få kurser eller uddannelse.

Alle har medbestemmelse til en vis grad, hvis det er inden for husets strategier, kultur, og værdier. Medarbejderne har fået uddelegeret forskellige områder, hvor de har kompetencer, skema-planlægning, motorik, natur, hygiejne, kurser osv.

DLO er en service- og interesseorganisation for bestyrelser, ledelser og forældrebestyrelser i selvejende, private og kommunale dagtilbud. Tænk du, at du i dit hverv som leder kan bruge DLO eller nogle af vores arrangementer og aktiviteter til noget?

Der er en del kurser der kan være relevante. Vi læser altid DLOs pressenyheder, der kommer via mail.

Tip til Leder-portræt

Kender du en leder, som Børns Hverdag bør portrættere – så send en mail til Sanni Maria Korsgaard, sannimar@yahoo.dk

BØRNS hverdag udgives af:

Daginstitutionernes Lands-Organisation

Høffdingsvej 34, 2500 Valby
Tlf. 7027 5520, fax 7027 5521
E-mail: dlo@dlo.dk
Hjemmeside: www.dlo.dk

Redaktion:

Redaktør: Bjarne W. Andresen

Pædagogisk og børnekulturel redaktør:

Sanni Maria Pedersen Korsgaard

Ansvarshavende redaktør:

Landsformand Peter Grevsen

Grafisk produktion:

Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:

Jørn Thomsen Elbo A/S

Vendemus ApS

Tlf 7222 7080

Mail: kontakt@vendemus.dk

Forsidefoto:

Mette Johnsen

Abonnement:

BØRNS Hverdag udkommer 8 gange i 2017.

Enkeltabonnement kr. 416,90,- inkl. moms.
(enkeltpersoner kan blive gr. 3-medlem af
DLO for kr. 335,55 inkl. moms)
Institutionsabonnement kr. 2.002,25 inkl. moms.

DANSKE MEDIER

Artikler i **BØRNSHVERDAG** afspejler ikke
nødvendigtvis DLOs holdning.

Tilmeldt

ISSN 0908-1682

Næste numre:

Nr. 8/2017 udkommer 24. november,
deadline 28. oktober 2017

Interesseorganisation

- For at fremme de bedste vilkår for børn
- For daginstitutionernes vilkår
- For at varetage medlemsinstitutionernes interesser i enhver henseende.

Konsulenthjælp

- Fortolkning
- Problemløsning
- Forhandling
- Kurser

Forlagsvirksomhed

- Håndbøger
- Foldere
- Mødestatistikker, kartotekskort m.m.

Medarbejdere:

Sekretariatsleder: Tanja Krabbe
Konsulent: Mette Fabricius
Studentermødshjælper: Signe Kliving
Varesalg: Rosendahl's Schultz Distribution
Bogholderi: Landsorganisationen LDD
Freelancekonsulenter: Thinne Nielsen, Karsten Egeager, Kirsten Schou,
Christine Gouchault og Sanni Maria Korsgaard Pedersen

Formandsskab: Landsformand Peter Grevsen

1. Næstformand: Erik Paustian
2. Næstformand: Joan Lundfort

DLOS REGIONER

DLOs politiske (frivillige) organisation er opdelt i 5 regioner.

Kontaktpersonerne er:

Hovedstadsregionen

Svend Erik Christiansen
Tlf. 50 30 58 23
Mail: sec@post10.tele.dk

Region Sjælland

Joan Lundfort
Tlf. 55 44 40 31
Mail: joan@lundfort.dk

Region Syd-Danmark

Eva Djurhuus
Tlf. 23 32 51 44
Mail: evd@esbjergkommune.dk

Region Midtjylland

Kasper Tikjøb Andersen
Tlf. 29 84 76 22
Mail: kasper@galtenbornehave.dk

Region Nordjylland

Hanne Høj Larsen
Tlf. 98 29 63 38
E-mail: hmhl-fb@aalborg.dk

TRAFIKSKOLE I BØRNEHØJDE

Med et MEGA sæt trafikskilte er det let at lave en mini-trafikskole, hvor man sammen med børnene og i trygge rammer, kan snakke om og lave opgaver omkring trafikssikkerhed. Lav fuld stop, overhaling forbudt, fodgængere krydser vejen, parkeringsplads - osv. Et sæt med 6 sjove trafikskilte og 4 ekstra klistermærker. **Varenr. 901266**

Sæt med 6 stk.
KUN kr. 649,-

Bestil trafikskilte og meget mere
online på www.tress.dk

Viking Challenge
WheelyRider
varenr. 62900

TRESS
SPORT OG LEG

